

Mag. Bohemica

Mag. Bohemica
1935

ZPRAVODAJ   OCTOBER 1935   NR. 30

*****

STICHTING BOHEMICA
POSTBUS 43535
2504 AM 'S-GRAVENHAGE

BANKRELATIE:

POSTBANK

GIRONR. 62 17 730

TELEFOONNR.:

070 - 3295990

070 - 3658466

FAXNR.:

070 - 3292400

*****

**Restaurant
Bohemen**

**Het enige Tsjechische
restaurant in Nederland**

Vlees- en vispecialiteiten

**Appelhaven 26
1621 BC Hoorn (N.H.)
Tel. 02290-47692**

DERMAJETICS

HUIDVERZORGINGSKIT

De DERMAJETICS HUIDVERZORGINGSKIT is verpakt in een handig reisetui en bevat vier speciale huidverzorgingsprodukten die geschikt zijn voor de droge, normale, vette of gecombineerde huid.

- MYSTIC MASK (verfrissend masker) verwijdert alle verontreinigende- en andere poriën verstoppende stoffen van de gezichtshuid, reinigt en is vochtinbrengend.
- EYE LIFT (oogcrème) is vochtinbrengend, speciaal voor de tere huid rond de ogen waar snel pufferigheid, kringen en rimpels ontstaan. Eye Lift bevat geen alcohol.
- DAY DEFENSE (beschermende dagcrème) verzacht, verfrist en is vochtinbrengend; door de lange werking stimuleert het een frisse, zachte en gezonde huid.
- NIGHT COMPANION (nachtcrème) voedt uw huid met essentiële oliën en andere voedingsrijke ingrediënten tijdens uw nachtrust.

Z NOVÝCH KNIH

ZEVEN DAGEN PRAAG - Cultuurhistorische wandelingen

Sedm dní Prahou aneb toulky Prahou - její kulturou a historií

V budově Rezidence Českého velvyslance v Haagu se 7.června 1995 konala slavnostní prezentace knihy s názvem " Zeven dagen Praag " publicistky a historičky Reinildis van Ditzhuyzenové, která osobně předala několik výtisků pozvaným hostům. Knihu o Praze obdržel také velvyslanec České republiky v Nizozemí - PhDr. J. Mihule, který ve svém uvítacím projevu uvedl, jakou roli nyní Praha zaujímá ve srovnání s ostatními světovými metropolemi.

Autorka knížky, která sama několikrát navštívila hlavní město a také provázela výpravy Prahou, vyznává svůj obdiv nejen k historii, architektuře, hudbě, ale i básníkům, spisovatelům a malířům tohoto města.

Knih, která je vlastně průvodcem po Praze, je rozdělena do sedmi kapitol s názvy:

1. Stará Praha
2. Zlatá Praha
3. Židovská Praha
4. Praha disidentů
5. Praha literátů
6. Praha hudebníků
7. Česká Praha

Autorka uvádí nejen detailní popis všech impozantních paláců Prahy, jejich historické pozadí, ale i praktické tipy, např. týkající se pražské dopravy.

Knihu, která je doprovázena černobílými ilustracemi, vydalo nakladatelství J.H.Gottmer/H.J.W.Becht.

Nakonec dám slovo autorce samé, která v předmluvě říká:

"...Dříve jsem se mohla zcela nerušeně procházet ztichlou Prahou - a totéž si přejí miliony turistů, kteří Prahu navštíví dnes..."

D. Kannegieter

Rapport "Nizozemsko"

Steeds meer Tsjechische en Slowaakse bedrijven doen zaken met of in Nederland. Richer Systems heeft een in het Tsjechisch geschreven rapport uitgegeven met informatie over Nederland nuttig voor Tsjechische en Slowaakse bedrijven, die handelen met Nederland of dat willen doen, eventueel in Nederland willen ondernemen. De belangstellenden worden gevraagd om contact op te nemen met:

Richer Systems, dr. J. Chudáček

Populierendreef 218, 2272 GZ Voorburg, Nederland

tel: 070 - 387 33 46 fax: 070 - 386 50 13

V NEDĚLI DNE 8.10.95 POŘÁDAL M G CAR CLUB OF QUEENSLAND TRADIČNÍ "1995 QUEENSLAND HILLCLIMB CHAMPIONSHIP"

JEDNALO SE O VELICE NÁROČNÝ AUTOMOBILOVÝ ZÁVOD, KTERÝ SE JEL ZA VELICE NEPŘÍZNIVÉHO POČASÍ, NÁROČNÉ A NEBEZPEČNÉ TRATI. NEPŘÍJEMNÝ, ČASTO I PRUDKÝ DĚŠT ZNEPŘÍJEMNOVAL ZAVODNÍKŮM JAK SE ŘÍKÁ, "ŽIVOT".

MUSÍME SE ALE ZMÍNIT, ŽE TOHOTO VELICE NÁROČNEHO ZÁVODU, JAK PRO ZÁVODNÍ VOZY, TAK PRO NERVY ZÁVODNÍKŮ SE ZÚČASTNILI I NAŠI DVA VELICE NÁM ZNÁMÍ KRAJANÉ A KAMARÁDI "J. NOVÁK A S. BUCIFAL."

DÁ SE ŘÍCI, ŽE UKÁZALI TĚM OSTATNÍM, ŽE I LIDÉ Z ČESKOSLOVENSKA TAKÉ UMÍ JEZDIT A NE JENOM JEN TAK, ALE NA JEDNICKU.

J. NOVÁK VYHRÁL SVOJI VYSOCE KVALITNĚ OBSAŽENOU SKUPINU A ČASEM 57.24 SEK. PROKÁZAL SVOJE KVALITY A DOJEL JAKO HEJRYCHLEJŠÍ NA SVĚM SPOLEHLIVÉM VOZE "GEMINI" GRATULUJEME.

S. BUCIFAL NA SVĚM VELICE PĚKNĚ UPRAVENÉM A SERÍZENÉM VW GOLF SICE NEVYHRÁL VE SVĚ KATEGORII, VZDYT ÚČAST JAK SE ŘÍKÁ, BYLA VELICE "NAŠLAPÁNA", ALE VŠEM DOKÁZAL, ŽE VE VELICE BLÍZKÉ BUDOUCNOSTI SE Z JEZDCI JAKO JE ON BUDE MUSET POČÍTAT. VZDYT MEZI CELOU TOUTO SKUPINOU ZÁVODNÍKŮ ROZHODUJÍ JEN DESETINKY VTERIN TAK, ŽE VLASTNĚ NIKDO NEMUŽE ŘÍCI, ŽE JE LEPSÍ NEBO HORŠÍ. JAKO VE VŠECH SPORTECH ZALEŽÍ TĚŽ TAK TROCHU NA ŠTĚSTÍ.

PROTO OBOUM CHLAPCŮM PŘEJEHE DO BUDOUCNA MNOHO DALŠÍCH ZÁVODNÍCH ÚSPĚCHŮ.

KAMARÁDI A PŘATELĚ Z KLUBU.

POZNÁMKA REDAKCE;

DÁVAME NA VĚDOMOST, ŽE PAN NOVÁK MUSEL SVOJI AUTOOPRAVNU Z TECHNICKÝCH DŮVODŮ PŘESTĚHOVAT ZE STARÉHO MÍSTA V NORMAN PARK DO MÍSTA NOVÉHO A TO NA 60 HOLDSWORTH RD COORPAROO.

MÁTE-LI NEJAKÝ PROBLÉM Z VAŠIM AUTEM, NEBO POTREBUJETE-LI RADU NEBOJTE SE ZAVOLAT NA NOVÉ ČÍSLO 3847 3907

TESNĚ PŘED STARTEM; VLEVO S. BUCIFAL, V PRAVO J. NOVÁK.

Bude „horúca“ politická jeseň?

Spory o ekonomické zákony, vysokoškolský zákon, alternatívne školstvo pre maďarskú menšinu a mnohé ďalšie ukazujú, že ešte znepokojivejšie ako jednotlivé negatívne javy, je to, čo ich dáva dokopy – rozčesnutie Slovenska na dve časti, kde začína viazať aj komunikácia medzi nimi. Napríklad na Slovensku proti sebe stoja dve novinárske organizácie, Združenie novinárov a Syndikát novinárov. Kým Syndikát chce byť štandardnou novinárskou odborovou organizáciou, Združenie vzniklo z pramečiarovského novinárskeho klubu „Za pravdivý obraz Slovenska“.

Teraz vláda obnovila udeľovanie novinárskych cien Ludovíta Štúra, ktoré sa prestali udeľovať za bývalého režimu. Odmenní boli samozrejme novinári z proslávneho Združenia. Odmenný bol aj týždenník Zmena, o ktorom by sa dalo diskutovať, či sa ponáša viac na už zaniknutú českú antisemitickú Politiku, alebo časopis Pochodeň dneška. Časopis, ktorý by bol v iných pomeroch čímsi marginálnym, je odmenený oficiálnou štátnou novinárskou cenou...

To je iba jeden zo signálov, že čosi nie je v poriadku. Ostatné, ako hodnotiť nótu, kde sa nejaký štát fakticky stázuje inému štátu na správanie sa svojho prezidenta? Ide o to, že prezident Kováč poskytol počas svojej návštevy USA slovenskému rozhlasu rozhovor, kde informoval slovenskú verejnosť, že podľa názoru smerodatných amerických činiteľov Slovensko v tempe demokratizácie a ekonomických reforiem zaostáva za zvyšnými krajinami Visegrádskej štvorky. Slovenská vláda reagovala nótou americkej vláde, kde sa pýta, či vzťahy USA k Slovensku ostávajú naďalej priateľské. Hoci americká odpoveď došla, nebola, ako býva v diplomacii zvykom, zverejnená.

Minister zahraničia Schenk tvrdí, že bola pre Slovensko pozitívna. Lenže, pre Slovensko bola pozitívna tiež demarš EÚ, kde sa vyjadrilo znepokojenie nad dôsledkami „dlhej“ parlamentnej noci, keď koalícia HZDS, Slovenskej národnej strany a Združenia robotníkov prevzala všetky kľúčové pozície a odhlasovala také zloženie parlamentných výborov, aby opozícia stratila možnosť kontroly.

Predseda KDH J. Čarnogurský vyslovil domnienku, že na jesennom zasadnutí slovenskeho parlamentu príde VI. Mečiar s ultimátom, že buď odstúpi prezident, alebo on s celou vládou. Zdanlivo by vznikla bezvýhodisková situácia. Lenže, už od minulých volieb sa na Slovensku hovorí o alternatíve úradníckej vlády. Sú to však špekulácie.

Problém „hojúcej jesene“ súvisí s inými problémami. Parlament bude znova rokovať o troch ekonomických zákonoch, ktoré prezident vrátil na opätovné prerokovanie parlamentu. V týchto zákonoch sa jednak zamieňa kupónová privatizácia tzv. dlhopisovou a zavádza sa inštitút tzv. zlatej akcie, t. j. osobitných práv štátu, pokiaľ je držiteľom aspoň časti akcií. Hoci má kupónová privatizácia veľa nedostatkov a jej slovenskí kritici majú veľa pravdy v tom, keď najmä odsuzujú machinácie privatizačných fondov, nezdá sa, že by dlhopisová metóda bola lepším riešením. Skúsenosti z Ruska a Maďarska ukazujú, že zavedenie dlhopisov možnosť machinácií iba zväčšilo. Majitelia úpisov sa ich budú usilovať čo najrychlejšie zbaviť, takže na trhu drasticky poklesne ich hodnota (napríklad v Maďarsku klesla na 35% nominálnej hodnoty). Skupovať ich potom budú predovšetkým tí, čo privatizovali štátne podniky a týmito dlhopismi budú moci splatiť dlh

Fondu národného majetku, takže podniky budú mať za zlomok účtovnej ceny.

So „zlatou akciou“ je to zložitejšie. Aj v západných krajinách predsa štát chce mať vliv v strategických či kľúčových odvetviach. Lenže, ak by sme aj s tým súhlasili, na Slovensku sa stalo čosi nebyvalé: Fond národného majetku začal predávať majetky aj strategických podnikov a napríklad akcie Východoslovenských železničiarov boli predané všetky, takže štátu neostala ani jedna jediná akcia.

Pravda, obyčajných ľudí takéto problémy až tak nevzrušujú. Robotníkov však postihlo niečo iné, zvýšenie cestovného a najmä zrušenie zliav. Prípadom, že na Slovensku je vysoká nezamestnanosť a preto práve robotníci musia pracovať za nižšie mzdy a cestovať ďaleko za pracou. Odbory preto žiadajú kompenzáciu. Lenže podľa oficiálneho názoru by mali časť nákladov na cestovné niesť zamestnávateľia. Budú však oni za terajšej situácie prispievať dochádzajúcim pracovníkom, ak si budú môcť nájsť robotníkov bližšie?

Na jeseň teda odbory pripravujú protestné akcie. So svojou situáciou sú nespokojní učitelia i lekári. Zatiaľ sa bude iba demonstrovat', slovo „štrajk“ ešte nepadlo. Zatiaľ je to nádej, že sa situácia môže zlepšiť.

Znepokojujúce je však čosi iné. Na jednej strane sa sice zdorazňuje, že výraz „pražská jar“ nie je správny, že reformný proces roku 1968 sa začal predsa na Slovensku, no na druhej strane sa naznačuje, že problém potrestania československých spoluvinníkov okupácie je „česká“ trauma. Sám Vasil Biľak môže nielen vyhlasovať, aká je situácia po novembri 1989 neúnosná, ale aj pripomínať, aký bol vždy slovenským vlastencom. Žiadného postihu sa nemusí obávať, dokon-

ca mu ostala vila, nadobudnutá za krajne podozrivých okolností...

Prezident Kováč poslal predsedovi parlamentu list, kde ho žiada, aby mu na jesennom zasadnutí bolo umožnené predniesť správu o stave Slovenskej republiky a o závažných politických otázkach. Keď takúto správu predniesol minulý rok, padla druhá Mečiarova vláda. Teraz asi nie také nehrozi, hoci... Hoci môže práve táto správa viesť k tomu, čo sme spomínali na začiatku. Napríklad SDĽ dáva jednoznačne najavo, že je opozičná strana a že do Mečiarovej vlády nepôjde. Platilo by to však o podpore úradníckej vlády?

S tým súvisí iná správa. Kauza minister Slobodník kontra básnik Feldek sa možno dostane do Štrasburgu na Európsky súd pre ľudské práva. Lubomír Feldek napísal v básni, komentujúcej výsledky volieb v roku 1992, že „esešák sa objal s eštibákom“, čo Dušak Slobodník, ktorý za vojny absolvoval kurz SS, považoval za urážku na cti, podal na Feldeka žalobu a súd rozhodol v jeho prospech. Feldekov advokát terajšiu možnú žalobu odôvodňuje potrebou precenzensu, aby občan mal možnosť realizovať právo na kritiku ústavných činiteľov. Zpät k politike: najzaujímavejšie na tom je, že Slovenskú republiku ako žalovanú stranu má prekvapivo zastupovať predseda poslaneckého klubu SDĽ Róbert Pico. Nie je to argument na podporu vyššie naznačených špekulácií?

Na záver je treba povedať, že ľudia na Slovensku majú iné starosti. To, čo budú zaznamenávať palcové novinové titulky, neprehlusi ich každodenné existenčné starosti. Slovenské príslovie vraví, že politika je pánske huncútstvo.

Peter Greguš, Bratislava

ČR: Předvolební manévry koaličních partnerů

Předvolební manévry, které už delší dobu silně zatěžovaly spolupráci vládní koalice při řešení otevřených problémů, měly být tak jako vloni překlenuty na jednání představitelů koaličních stran v první polovině září. Výsledkem byla inventura toho z vládního prohlášení, na čem jsou koaliční partneři schopni se domluvit a odsunout zbytek až na dobu po volbách.

Vysmál se Zeleniec Luxovi?

Shody bylo dosaženo v otázce ustavení senátu, v přijetí zákona o střetu zájmů, tj. omezení soukromých podnikatelských aktivit politiků a vysokých státních úředníků a přijetí zákona proti praní špinavých peněz.

Na opačné straně toho zůstalo podstatně víc. Především byla odloženo vytvoření vyšších územních samosprávných celků (krajů), kterému se ODS brání a na kterém měla zájem především ODA, a dále otázka oddělení důchodového fondu ze státního rozpočtu, o které usiluje lidová strana (v roce 1994 tak vyplatil ministr financí o 10 miliard méně na důchodech, než přijal na důchodovém pojištění a přebytek použil na jiné výdaje).

Šéfové vládních stran se shodli jen na tom, s čím na jednání přišla ODS, nadepsal svoji zprávu jeden z deníků. A doplnil ji informací, že Zeleniec, když novinářům oznamoval, na jakých zákonech se dohodli, ječetl ve stejném pořadí, v jakém je několik dní před tím schválila výkonná rada ODS.

Sotva však zaklaply dveře jednací síně, začaly konflikty uvnitř koalice znovu. Předseda lidové strany Lux prohlásil, že se ministr zahraničí Zeleniec, který zastupoval nemocného Klause za ODS, svým partnerům vysmál, že brali koaliční dohody vážně. Předseda ODA Jan Kalvoda to opepřil výrokem, že se diví, že na to Lux přišel až nyní, protože ODS tak postupuje od samého začátku.

A tak se opět sešli, tentokrát před televizními kamerami, aby budoucímu voliči svá odlišná stanoviska v plné nahotě vyje-

vili. J. Lux měl ke svému roztrpčení důvod: dohoda o vytvoření senátu byla umožněna tím, že lidová strana ustoupila od svého požadavku na třímandátové volební obvody.

Důvod lidoveckého požadavku je velmi jednoduchý: do senátu se bude volit podle většinového systému, takže malé strany mají nepatrnou šanci se do něho vůbec dostat. Proto Lux za tento ústupek očekával, jak řekl, že „náš první krok, který otevřel dohodu o senátu, bude mít pokračování“.

Koaliční past na lidovou stranu

Ještě v jednom došlo při koaličním summitu k dohodě: v otázce lidoveckého hitu církevních restitucí. ODS projevila ochotu uzavřít o tom závaznou dohodu, k jejíž realizaci by došlo „v první hodině po volbách“. Jak dovozují komentátoři, Klausovi prý tak bezmezně Luxovi nevěří, že by po volbách nepřeběhl k Zemanově ČSSD, pokud by mezitím dosáhl stěžejního bodu svého programu, pro který by u Zemana těžko našel pochopení.

A zůstaňme ještě u komentátorů. Podle nich je tato ostražitost jen vnímáním reality. Zatímco ODA již několikrát dala najevo, že jakákoli koalice s ČSSD nepřipadá v úvahu, lidovci jí podobně demonstrativním způsobem dveře před nosem nepřibouchli, píše MFJ. Zdá se však, že obavy z dezercí lidové strany jsou zbytečné. Růst preferencí ČSSD se v září zastavil, dokonce procento ztratila, ODS dvě získala. Je samozřejmě naivní z jednoho měsíce odhadovat volební výsledky za 8 měsíců, ale komentátoři deníků to rozebírali ze všech stran.

Mečiar: Ruml si musí uvědomit, že už nepese krávy na Slovensku

V polovině září došlo konečně, téměř rok po volbách na Slovensku, k setkání premiéru obou republik „na půl cesty“ v Brně. Jeho cílem, jak lakonicky řekl Klaus, nebylo řešit konkrétní otázky, ale odstranit

„určitá nedorozumění“. A tak také nic podstatného při něm nebylo dohodnuto (nepočítáme-li vrácení Bojnického oltáře, viz uvnitř). Sešli se a dohodli se, že se sejdou, snad do vánoce.

Ze setkání v poslední chvíli téměř sešlo. Ministr vnitra Jan Ruml totiž den před setkáním v televizi hovořil o „nesmírně hluboké politické krizi na Slovensku“. Řekl mimo jiné, že slovenské bezpečnostní složky včetně informační služby jsou velmi těsně propojeny s HZDS a že „kontrolní mechanismy slovenského parlamentu nefungují“.

Mečiar o Rumlových výrociích řekl, že byly hrubým vměšováním do vnitřních věcí cizího státu. „To si pan ministr vnitra Ruml nemůže dovolit. Už nepese krávy na Slovensku, proto se musí chovat jako ministr.“ Klaus se snažil útoky oslabit poznámkou, že „nevyjadřují stanovisko vlády“, že „by výrok pana ministra tak přikře nehodnotil“ a následně že „by z 90% s Mečiarom souhlasil“.

V ochranu vzal Jana Rumla prezident republiky: „Jako příklad ne právě diplomatického a politicky citlivého způsobu vyjadřování bych spíše uvedl výrok pana premiéra, že pan ministr už nepese krávy na Slovensku. Je třeba si uvědomit, proč je tam pás – protože vzdoroval komunistickému režimu, který mu nedovolil studovat.“

Také ministr Zeleniec se ozval. Připomněl, že před dvěma roky tehdejší slovenský ministr Roman Hošbauer řekl, že „Česká republika je vyústěním zaživačského traktu Evropy.“

Svérázné názory o Evropě

Na mezinárodním poli V. Klaus nyní konečně stanovil termín, kdy ČR podá přihlášku do EU: v lednu. Slovensku ji podalo už v červnu, Polsko s Maďarskem už minulý rok. Jednání o tom nebudou jednoduchá. V Klaus má totiž vůči západní Evropě svérázné výhrady. Je mu příliš socialistická a bude prý usilovat o to, aby se

vstupem ČR prodělala také EU „sametovou revolucí“, při které by se těchto přežitků zbavila.

„V jistém smyslu nebyl komunismus, strukturálně vzato, ničím jiným, než nejextrémnější verzí konstruktivistického, paternalistického a intervencionalistického státu, jehož mírnější formy (a je možno říci, že našťastí daleko mírnější formy) nacházíme i v dnešním světě na západ od nás. Naše přecitlivělost z prožité minulosti nám pomáhá vidět tyto věci velmi ostře,“ vyznal se ze svého vidění západní Evropy jako „načechlého komunismem“ v Lidových novinách.

Stejně tak, ne-li usilovněji se chce ČR dostat do NATO. Příklad Rakouska, které se spokojuje příslušností k „Partnerství pro mír“ je v ČR zcela nepochopitelný. Český parlament se dohaduje o „vstřícný“ nákup čtyřtřiceti vysloužilých bombardérů v USA a drbe si hlavu, že jsou přec jen drahé.

Problém vztahů ke SRN

Za podmínku ke vstupu do EU je považováno urovnání vztahů s SRN, v nichž je dosud otevřená otázka sudetských Němců. Na Havlovu omluvu za odsun po listopadu 1989 nijak nereagovala. O to častější jsou však prohlášení sudetoněmeckého landšmansků se skrytými požadavky na odčinění odsunu. Vyvolávají nejistotu především v pohraničních oblastech. Je to voda na mlýn nejen KSČM, ale také jí inspirovaných organizací. Ale nejen KSČ to slouží. Na stejnou strunu hrají Sládkovi republikáni, jak dokládá podvržený leták, o němž jsme psali v minulém čísle.

Vláda nyní připravuje spolu s vládou SRN text společného prohlášení, které by se mělo s minulostí vyrovnat. Původní snahy, aby text připravily parlamenty obou zemí, neuspěly. Parlamenty by měly text pouze odsouhlasit. Jednání o něm probíhají v tajnosti. Ke klidu veřejnosti to nepřispívá.

Únos prezidentova syna

Rakousko se stalo místem události, takže i zdejší sdělovací prostředky o únosu syna slovenského prezidenta do Rakouska poslední srpnový den bohatě referovaly a přirovnávaly ji k akcím někdejší KGB. Přes množství indicií o pachatelích se někdejší slovenský premiér Ján Čamogurský vyjádřil, že se vsadí, že za současného režimu případ vyšetřen nebude. Proto také slovenský parlament zamítl návrh na vytvoření vyšetřovací komise.

Vyšetřovatel případu major Jaroslav Šimunič po týdnu vyšetřování na tiskové konferenci prohlásil, že „do důkazů zakopávám na každém kroku a pachatele chytím, i kdybych nechtěl“ a ohlásil, že během několika dnů budou obviněny konkrétní osoby. Ale ještě během tiskovky mu zavolal telefon, kterým byl svým nadřízeným odvolán z vyšetřovacího týmu. Podle slovenského rozhlasu zrušil důvěru svých nadřízených.

Nezdá se však, že by vyšetřování bylo zastaveno. Ředitel Úřadu vyšetřování nedáno poprvé jednoznačně prohlásil, že vše nasvědčuje tomu, že šlo o únos a popírel tak dřívější prohlášení Mečiara a ministra vnitra Huděka, kteří zpochybňovali samotný akt únosu. Nový vyšetřovatel stejně jako sesazený předchůdce požádal šéfa tajné služby Ivana Lexu, aby zbavil mlčenlivosti pracovníka Slovenské informační služby Milana Lovícha, který byl v době únosu na slovensko-rakouské hranici. Na otázku, zda v jeho týmu pracuje ředitel kontrarozvědky kategoricky odpověděl, že nebude tolerovat přítomnost a zasahování nikoho kromě kriminálních vyšetřovatelů.

Slovenské policii se podle jejich sdělení podařilo vyslechnout svědky únosu, zdokumentovat místo a čas činu. Na základě výpovědi svědků a údajů Kováče juniora byly sestaveny pravděpodobné portréty tří údajných únosců a dalších dvou osob, které se na únosu přímo podílely ještě na území SR. Policie má dle vlastních údajů prověřen celodenní pohyb čtyř vozidel pojišťovny Perspektíva, a. s., které se podle slovenského tisku měly v den únosu pohybovat v jeho blízkosti.

Nepodařilo se však dosud zjistit, komu patří bílý mercedes, který se měl krátce před únosem zdržovat před Kováčovým domem ve Sv. Juru u Bratislavy. Podle rakouských vyšetřovatelů provedly únos výlučně slovenští pachatelé a muž, který v den únosu rakouské policii oznámil, že v blízkosti policejní stanice je automobil s hledanou osobou, telefonoval podle nich přímo z Hainburgu. Nezbývá tedy, než si počkat na další zatemňovací akce.

SR: Začal opravdu horký podzim

Otazník, který jsme dali za titulek našeho komentáře v minulém čísle, zda bude na Slovensku „horúca politická jeseň“, měl jeptíci trvání: nepřežil ani dobu, než byl vytištěn. Únos syna prezidenta Kováče ukazuje, že politická konfrontace nabývá forem, které jsou v evropských zeměpisných šířkách zcela cizí.

Prezident Kováč na to reagoval přinejmenším dvakrát neadekvátně. Poprvé, když hledal pomoc pro syna u rakouského prezidenta; bylo přece vyloučené, aby ten do věci zasahoval. Podruhé, když předstoupil před televizní obrazovku, aby si před diváky „vylił srdce“ zdrceného otce. Nesvědčilo to o tom, že je opravdu tím posledním pilířem demokratického systému.

Vyvolal tím dokonce pochyby, zda bude mít sílu vystoupit s ohlašeným projevem před slovenský parlament. Jak se však ukázalo, našel ji a vystoupil. Jeho řeč nebyla tak konfrontační, jako před rokem, kdy vyústila k odvolání Mečiarova kabinetu, ale byla vůči vládě kritická. Prezident se zdržel osobních útoků proti Mečiarovi a uvedl, že nechce vyvolávat konfrontaci a vybízel ke spolupráci koalice a opozice. Poukázal také na zabráněné politické důsledky dnešního stavu. Nejkritičtěji se vyjádřil o privatizaci. Způsob, který umožní poměrně úzké vrstvě lidí získat nepoměrně velkou část majetku a vyloučí z podílu na vlastnictví větší část společnosti, označil za velmi nebezpečné, protože z toho plyne hrozba velkých sociálních nerovností a budoucích konfliktů.

Ti, na které apeloval, jeho slova nesledovali. Premiér a vláda nebyli jeho vystoupení přítomni. Koaliční poslanci však v kavičkách zůstali.

Vláda naopak pozvala prezidenta, aby se dostavil na její zasedání. Stanovila mu dokonce hodinu, kdy se má dostavit, a to sám. Podobné způsoby mají i v rozvojovém světě těžko obdoby. Kováč odmítl pochopitelně „k tabuli“ přijít. Vláda v dramatickém poselství občanům obvinila prezidenta ze snah o rozklad ústavního systému a vyslovila vážné obavy z ohrožení republiky. Dodala k tomu, že ještě dřív, než se dokáže, že činy hlavy státu jsou zradou slovenské společnosti, ho vyzývá, aby z funkce prezidenta odstoupil. Jsou to obvinění když ne na

šibenici, tak alespoň na doživotní žalář.

Prezident několikrát jasně prohlásil, že by odstoupil jen tehdy, kdyby to pomohlo Slovensku, demokracii, pravdě a spravedlnosti. Odejít by podle něho znamenalo převzít úlohu zbabělece a rezignovat v zápase se zlem.

K odvolání Kováče parlamentní cestou potřebuje Mečiar ze 150členného parlamentu 90 hlasů. Zatím jich má jen 82. Dle jeho vyjádření počká, až těch ještě potřebných 8 získá. Opozice zatím pevně stojí za prezidentem. Jak dlouho? Otázka se týká především poslance Strany demokratické levice, z nichž někteří o možnosti spolupráce s Mečiarom už dlouho uvažují. Jistě přitom nescházejí ani finanční náklady.

List Slovenská republika, jediný deník, který vládu podporuje, Kováče obviňuje ze samolibosti. Jeho projevy jsou podle listu „prospěškováné fráze, mučednictvím a vyzdvihováním vlastní osobnosti, což se nosí jen v nějaké zapomenuté africké monarchii“ a nemožnou přispěť k nápravě vztahů mezi vládou a Hradem.

Opoziční deník Sme také žádá, aby prezident odstoupil, ne však z funkce hlavy státu, ale od své představy, že mezi „standardními a nestandardními“ politickými silami na Slovensku je možné smíření, přátelské soužití a efektivní spolupráce. Tato představa byla podle listu od počátku planou iluzí. A v rozpuštěné slovenské společnosti nemůže hlava státu zůstat ve vzduchoprázdnu. Úvaha to může být dobrá, ale jaké má být řešení? Slovensko je opravdu v nezavidělné situaci.

Obecný lid tento souboj dvou táborů příliš nevzrušuje. Přes některé dobré ukazatele hospodářského vývoje je životní standard občanů neutěšený. Pod hranici životního minima žije 10 procent domácností, 75% jich má jen 1,5 násobek životního minima. Stát má 350 tisíc nezaměstnaných.

Předposlední zářijovou sobotu zažila Bratislava protestní manifestaci, obdobnou těm z listopadu 1989. Uspřádali ji odboráři. Sešlo se jich na 20 tisíc. Předseda odborů Alojz Engliš připomněl, že tehdy lidé souhlasili s utižením opasků. Nyní však vidí, že zatím co si je oni utahují, některým opasky praskají.

Budou moci volit Češi, žijící v zahraničí?

Všichni občané ČR mají sice podle ústavy volební právo, ale skutečně ho mohou využít jen ti, kteří v ní mají také trvalé bydliště. V euforii prvních parlamentních voleb mohli volit sice i ti, kteří trvale bydlí v zahraničí, ale volit mohli pouze na území státu. Ze Švýcarska se tak například organizovaly autobusy, které voliče do první obce za hranici dovezly. K volebnímu aktu byli připuštěni při předložení platného čs. pasu, ve kterém se jim o tom udělal záznam.

V druhých parlamentních volbách v roce 1992 už byl metr přísnější. Předpokladem možnosti volit bylo zapsání do voličského seznamu a k tomu bylo trvalé bydliště na území ČR nezbytné. Diskuse o volebním právu těch, kteří bydlí trvale v zahraničí, měla někdy komické rysy. Tak například předseda vlády V. Klaus filosofoval, že předpokladem volebního práva je placení daní, protože proč by měl ten, kdo daně v ČR neplatí, rozhodovat o jejich výši.

V září začne debata o volebních zákonech. Křesťanskodemokratická strana už obhlásila, že při ní bude prosazovat právo českých občanů, žijících v zahraničí, voleb se zúčastnit. Také z ostatních stran se ozývají hlasy, podporující toto stanovisko a odmítající názory, které zastává současný premiér.

„Pokud se při debatě o základním občanském právu, tedy právu volebním, začneme bavit o placení daní, dostáváme se do úplně jiného politického systému, než jakým je demokracie 20. století,“ poznamenávají k tomu Lidové noviny a pokračují: „Pak by bylo lepší přestat se bavit o krajanech a začít mluvit o vyšší dani i u občanů s bydlištěm u nás v republice. Zavedeme volební cenzus, přidělujeme počet hlasů podle majetku či podle výše zaplacených daní nebo rovnou podle výše sponzorských darů státu. Pak se ovšem nebudeme o 'emigrantech', ale o přehodnocení celého našeho politického systému.“

Už z tohoto citátu je zřejmé, že někteří komentátoři v ČR nemají ujasněné základní pojmy. Volební právo přísluší občanům státu, dělit je na občany, kteří bydlí na jeho území a omezovat toto právo u těch, kteří se trvale (nebo i dočasně právě v době voleb) zdržují mimo území státu, je diskriminace druhých. Rakouští občané mají volební právo, ať žijí kdekoli. Pod pojmem krajan však rozumíme ty, kteří pocházejí ze stejného „kraje“ a poněvadž pojem kraj není totožný s územně správním pojmem kraj, tedy obvykle ze stejné země či státu. Není však právně definován, není vázán na občanství a nemůže dávat právo volit. A třetím pojmem je 'emigrant', tj. ten, který ze své původní vlasti odešel a žije v jiné zemi. Může mít občanství této nové země, ale může mít občanství své původní vlasti ať nepřetržitě, tj. nikdy ho nepozbyl, nebo – a to je v případě ČR a SR obvyklejší – mohl být rozhodnutím úřadů pro svou zákonem odporující 'emigraci' tohoto občanství zbaven, ale poněvadž nyní byly akty odebrání občanství někdejší ČSSR zrušeny, mohl se jim opět stát. V každém případě volební právo má v souladu s ústavou pouze občan státu.

Odpárci volebního práva občanů, kteří nemají v ČR trvalé bydliště, argumentují dále tím, že dostatečně neznají domácí poměry. Pokud mají zájem se voleb zúčastnit, jistě se o ně zajímají, nehledě na to, že dovedeno do důsledku by bylo nutné pro připuštění k volbám podrobit i domácí voliče přezkoušení jejich „znalostí“, a to by snad nikdo vážně nemyslel. Stejně tak jsou nedomyšlené pokusy chtít omezit volební právo občanů, kteří žijí v zahraničí, na volby do jedné komory parlamentu, při čemž se hovoří o volbách do senátu. Jiná je otázka volebního práva do místní samosprávy, která úzce souvisí s místními poměry. Bylo by komické, kdyby občan ČR, žijící trvale za velkou louží, se měl rozhodovat, v které obci by chtěl volit a zejména, koho by tam volil.

Rozdíly v platech a cenách v Praze a Bratislavě

Srovnávání poměrů platů a cen ve dvou zemích je trochu problematické, protože čtenář nemá možnost si přepočty a výpočty ověřit. Městský statistický úřad v Praze nyní zveřejnil tabulku o kupní síle průměrné výplaty v Praze a v Bratislavě. Vyznívá lichotivé pro výdělky v Praze. K tomu je však nutné podotknout, že ty jsou podstatně vyšší než v jiných oblastech Čech a Moravy. Konkrétně: na průměrnou mzdu v Praze by ve východočeském kraji musel zaměstnanec dělat i v sobotu a v neděli. Podobné postavení však má údajně i hlavní město Slovenska. Údaje v tabulce vycházejí z průměrné měsíční mzdy v roce 1994 při použitelném časovém fondu pracovní doby 182 hodin měsíčně.

Na pořízení vybraných druhů zboží a služeb potřebuje zaměstnanec pracovat	v Praze	v Bratislavě
hovězí přední (kg)	1,34 hod.	2,25 hod.
vepřová plec (kg)	2,56 hod.	3,58 hod.
máslu (kg)	2,24 hod.	3,19 hod.
pivo 12 (1/2 l)	9 min.	10 min.
dámské boty	23 hod.	32,55 hod.
pánské boty	26,18 hod.	36,32 hod.
pánský oblek	102,06 hod.	105,37 hod.
lístek MHD	11 min.	9 min.
Favorit	32,05 měsíců	36,45 měsíců
vstupenka do divadla	2,28 hod.	1,19 hod.
náklady na bydlení 3+1	47,23 hod.	41,13 hod.

Sochař Opočenský zproštěn obžaloby

Konec dobrý, všechno dobré, si může říci sochař Pavel Opočenský: v poslední instanci, Vrchním soudem v Praze byl zproštěn obžaloby z trestného činu ublížení na zdraví s následkem smrti. Na rozdíl od Městského soudu v Praze z letošního března, který Opočenského odsoudil ke třem letům nepodmíněně, dospěl Vrchní soud k názoru, že jednal v mezích nutné obrany. Byl podle názoru soudu přítomen řádění sklinů, kteří napadli několik chodců. Poté chtěl zabránit, aby jeden z nich mrštil po přehající dvojici popelnicí. Upoutal tak pozornost trojice

sklinů, které chtěl zastrašit nožem. Jeden z nich se k němu blížil s toufou v ruce a Opočenský, který se podle názoru soudu mohl cítit bezprostředně ohrožen, jej bodl. Toufou senat považuje za maximálně nebezpečnou, smrtící zbraň.

Sochař prohlásil, že Vrchní soud splnil jeho očekávání, podle otce zabitého skina nemá rozsudek nic společného se spravedlností. Veřejnost i média stály na straně Opočenského, ale mnoho komentátorů klade nyní otázku, zda soud jednal skutečně nezávisle, nebo pod tlakem veřejného mínění.

Hlava katolíků na oslavě Jana Husa

Poprvé v historii se tradiční ekumenické bohoslužby k výročí upálení Jana Husa 5. července v pražské Betlémské kapli zúčastnil oficiální představitel římskokatolické církve, kardinál Miloslav Vlk. Po skončení bohoslužby řekl, že katolická církev se snaží poznávat „původního“ Husa, jeho život a učení bez zabarvení, které mu daly společenské proudy v pozdějších dobách. Husovou osobností

se zabývá církevní komise, která byla ustavena v roce 1993. Ta je nyní podle Vlka „klasičskou školou ekumenické spolupráce“.

Prezident V. Havel řekl při oslavách v Husinci, že případná rehabilitace Jana Husa katolickou církví by byla činem, který by byl obecně oceněn a který by posílil ekumenické porozumění mezi církvemi a jejich spolupráci.

Lékaři hrozí stávkou

Konflikty ve zdravotnictví se dále vyostřují. Lékařský odborový klub nyní vyhlásil od 1. listopadu stávkou, pokud nebudou splněny požadavky zvýšení platů lékařů podle kvalifikace od 18 do 28 tisíce korun a stanovená platba za výkon práce lékaře minimálně na 150 Kč za hodinu. K podpoře stávky se vyslovily už některé další lékařské organizace. Tisk stávku jednoznačně odsuzuje, komentář Lidových novin ji označil za „šílenství“. Premiér Klaus se vyjádřil, že nevěřil svým uším, když se o stávce dozvěděl.

Ministr práce a sociálních věcí navrhl, aby předsedovi Lékařského odborového klubu, který stávkou iniciuje, byl odebrán lékařský diplom (!). Podle ministra zdravotnictví Rubáše je stávka nelegální. Předseda odborů zas soudí, že stávka je sice legální, ale je neslučitelná s lékařskou pro-

fesí (připomeňme, že zde před lety ke stávce lékařů a zdravotního personálu také došlo).

Lékařský odborový klub argumentuje tím, že součástí a státním úředníkům na vyšší, kterou lékaři požadují, stát před nedávnem zvýšil. Lékařský tábor však není v otázce stávky zcela jednotný. Lékařská komora s ní nesouhlasí, stejně jako některé jiné lékařské organizace.

Do termínu stávky zbývá ještě dostatek času, takže je naděje, že bude nalezena nějaká střední cesta. Mezitím lékařská komora vyzvala ministra Rubáše, aby pro neschopnost odstoupil. Proti Rubášovi vystoupili v parlamentě i poslanci jeho vlastní strany. Nezdá se však, že by předseda vlády měl příliš chuti ho devět měsíců před volbami odvolat, a Rubáš sám je přesvědčen o svých úspěších.

Spory k výročí tisíce dnů

Oslavovat tisící den samostatnosti je sice neobvyklé, ale ve Slovensku se toto jubileum koncem září připomínalo a při této příležitosti vznikly spory, kdo má na samostatnosti Slovenska největší zásluhu. Nárok si samozřejmě dělá vládní garnitura, vedená Mečiarovým HZDS a nacionalistickou Slovenskou národní stranou, která také těchto 1 000 dnů hodnotí jako obrovský úspěch, který je kalen pouze nepříteli země doma i v zahraničí.

Ve skutečnosti to bylo jinak. Motorem osamostatnění Slovenska byl dnešní vůdce opozice Ján Čarnogurský, který začal jako první politik už v roce 1991 mluvit o slovenské hvězdičce na vlajce Evropské unie. Mečiar byl v té době tvrdým federalistou a předseda SNS Ján Slota bezvýznamným nacionalistickým extrémistou. Historie je však krutá, a tak je dnes Čar-

nogursky označován jako nepřítel Slovenska číslo jedna, napsal jeden slovenský opoziční list.

Čarnogurský však těsně před rozpadem federace hájil její udržení a ve slovenském parlamentu hlasoval proti rozdělení republiky a proti deklaraci o svrchovanosti Slovenska. Nyní prohlásil, že by byl i dnes proti rozpadu federace.

„Naše myšlenka osamostatnění Slovenska stála na racionálních předpokladech a počítala s tím, že k tomu dojde až tehdy, kdy na to budeme připraveni. Dnešní stav je důsledkem nekompetentnosti HZDS, které po volbách v roce 1992 nebylo schopno obstát v rozhovorech s ODS. V důsledku toho se Československo rozpadlo dávno před tím, než se Slovensko na takový krok mohlo připravit. A to pocítili všichni jeho občané,“ řekl.

Poslanci mění drezy

Více než čtvrtina českých a moravských poslanců parlamentu změnila během uplynulých tří let svou stranickou příslušnost. Výjimkou nejsou ani zákonodárci, kteří ji změnili několikrát. Stranu, za níž byli v roce 1992 zvoleni, opustilo za tuto dobu 60 ze 200 poslanců a dá se očekávat, že do voleb v příštím červnu k nim přibudou ještě další.

K přestupům dochází převážně v opozičních klubech, takže vládní většina se nezměnila, ale zvětšila. Nejvíce poslanců opustilo klub Sládkových republikánů, z původních 16 jich odešlo 9. Poslanecký klub Levého bloku se sice početně zmenšil o 11 členů, důvodem však bylo založení klubu komunistů, do kterého jich odešlo 10. Nejvíce nových členů získal klub ČSSD, z původních 16 se rozrostl na 21 poslanců.

Bosna na české politické scéně

V bosenském konfliktu jsou sympatie převážně většiny tisku, ale i politických reprezentantů na straně Bosny. V polovině září byl v Praze založen měsíc bosenské kultury, jehož cílem je přiblížit historii a současnost této válkou pustošené země. Organizuje ho nadace Člověk v tísni, která provádí také sbírky ve prospěch Bosny, jejichž rozsah pochopitelně daleko zastává za podobnou akci zde.

V rámci této akce pozval prezident V. Havel k návštěvě bosenského prezidenta Izetbegoviče. První dojednaný termín musel být zrušen, protože Izetbegovič nemohl přijet v důsledku vývoje událostí. Návštěva se však má uskutečnit v nejbližší době. Premiér Klaus vyjádřil proti Havlovi pozvání Izetbegoviče nesouhlas. Podle něho tím je pryč upřednostňována jedna z válčících stran v Bosně. Komentáře tisku k tomuto jeho stanovisku byly záporné a kladly otázku, zda podle V. Klause měl být pozván také Karadžić či Milošević.

Ukradené balíky akcií

Akcie, které jednotlivci i investiční fondy získali ve dvou kolech privatizace, nemají podobu skutečných akcií, jsou pouze registrovány na kontech jednotlivých fyzických či právnických osob, která jsou vedena ve Středisku cenných papírů. To v určitých časových intervalech zasílá jejich majitelům výpisy z jejich kont. Už před časem se vyskytly případy jednotlivců, kteří reklamovali, že se jejich kont akcie ztratily. Středisko cenných papírů to vysvětlovalo tím, že pravděpodobně někomu prozradili číslo a akcie jejich konta a ten pak je s padělaným notářským prohlášením o prodeji nechal převést na jiné konto. Odpovědnost za to Středisko cenných papírů odmítá převzít.

Před několika měsíci se z konta pražské firmy Fidelity ztratily akcie v hodnotě jednoho milionu a v polovině září ohlásily tři slovenské investiční fondy ztrátu akcií dokonce za 360 milionů. Vedení Střediska cenných papírů i v těchto případech zcela odmítá odpovědnost za krádeže, provedené na základě falešných dokumentů. Slovenské fondy však případ předávají soudu.

Rudé právo už není

Anebo: Rudé právo už není rudé, změnilo se na pouhé Právo. Dnešní vedení tohoto druhého nejčtenějšího deníku mělo tuto změnu už několik let. Kdyby to však udělalo, uvolnilo by tento titul na trhu a komunisté by se k němu mohli vrátit (KSČM vydává Hlas-Noviny). Muselo tedy nejdříve získat na titul patent. V Klausu to s potěšením komentoval poznámkou, že osobně je rád, protože – jak známo – je zásadně proti přívlastkům: neuznává také sociální tržní hospodářství, ale jen tržní hospodářství a právo také může být jen bez přívlastku.

TSJECHISCHE TOP KAPEL IN POELDIJK

Elaaskapel STRIBRNANKA uit Tsjechie te gast bij PIUS X in Poeldijk.

Voorzitter:
C. Olierook
Telefoon 01749 - 46610
Secretariaat:
H. van Dijk
Woudmade 9
2685 TK Poeldijk
Telefoon 01749 - 44326
Bankrek. nr. 14.22.11.818
Postbank nr. 3032998

Het uit 19 muzikanten en twee zangeressen bestaande orkest uit de plaats Stribrnice in Tsjechie onder leiding van Vojtech Horky zal op vrijdag 27 oktober een optreden verzorgen in de Leuningjes te Poeldijk. Het optreden begint om 20.30 uur en zal eindigen rond de klok van 24.00 uur.

In die tussentijd kun je genieten van prachtige blaasmuziek en zang met een bijzonder karakter. Dit jaar is een feestjaar voor deze kapel want ze bestaat 25 jaar.

De Drie Donken blaaskapel, enkele malen te gast op het Egerlanderfestival van PIUS X, dit jaar voor de vierde keer gehouden, heeft dit jaar het feest in Tsjechie mogen opluisteren. De blaaskapel Stribrnanka is eind oktober voor een tegenbezoek in Nederland, en heeft te kennen gegeven gaarne een concert in het westen van Nederland te geven en zodoende is er door De Drie Donken contact gezocht met PIUS X in Poeldijk.

STRIBRNANKA is een van de beste blaaskapellen in Tsjechie. De kapel bezit na 1985 de profstatus. Dat wil niet zeggen dat het een beroepskapel is doch men heeft daardoor bijzondere rechten in Tsjechie. Die waren vooral belangrijk voordat de muur viel. Zij mochten toen toch naar het westen. De twee zangeressen dragen tijdens het optreden zeer mooie waardevolle historische kleding. Opvallend zijn de "opgeblazen" mouwen. Het is niet alleen hun kleding, ze zingen ook prachtig. Soms worden ze bijgestaan door twee zangers. Een daarvan is de leider Vojtech Horky. Vojtech is bijvoorbeeld ook geen beroepsmusicus. Hij is beheerder van een bungalow-park in Kunovice.

Veruit het grootste gedeelte van het repertoire is uiteraard Tsjechische muziek. Mooie pittige nummers gespeeld in een vlot tempo.

Velen denken dat Duitsland het Mekka is van de blaasmuziek. Dat is onjuist. Dat is Tsjechie. Om maar eens iemand te noemen; Ernst Mosch, de leider van de original Egerlander Musikanten uit Duitsland, is een Tsjech.

Een bezoek aan STRIBRNANKA op 27 oktober a.s. is voor de liefhebber van de Tsjechische muziek een must.

De zaal van de Leuningjes is open vanaf 19.30 uur.

ENTREE TIEN GULDEN PER PERSOON

Inlichtingen en reserveringen de Leuningjes Julianastraat 49
Poeldijk tel nr. 0174 - 246330

COMENIUS STICHTING

Secretariaat:
Postbus 5810
1410 GA NAARDEN
Tel 02159 48130 of 32267
Fax 02159 15884

"Wij zijn allen mensen van één wereld"

Naarden, 25 september 1995

COMENIUSDAG 1995

Zaterdag 11 november 1995
van 14.00 tot 17.00 uur
Grote Kerk te Naarden.

Sprekers: Prof. Dr P.H. Kooijmans en H.J.A. Hofland

Jan Amos Comenius (1592 - 1670), geboren in Nivnice in Moravië, wordt door Comenologen als een Utopist beschouwd. Comenius leefde in de tijd van de Reformatie. Hij heeft daarin een actieve rol gespeeld. Voor hem was "reformatie" echter meer dan kerkhervorming. Hij streefde een alomvattende verandering na van alle levensterreinen ter verbetering van de menselijke betrekkingen. Zijn ideeën hebben ertoe geleid, dat hij al op vrij jonge leeftijd zijn geboortegrond moest verlaten en onder meer als refugé heeft geleefd in Polen en Nederland. Vooral het geestelijke klimaat in Nederland, de toenmalige Republiek der Verenigde Provinciën, dat zich aan de Spaanse overheersing had ontworsteld en dat onder andere verworvenheden als vrijheid van meningsuiting en vrijheid van drukpers kende, stond Comenius erg aan.

Voor zijn doel, omvorming van de menselijke samenleving, om mensen en volkeren tot beter onderling begrip te brengen en daardoor onderlinge twisten en oorlogen uit te bannen, zag Comenius het onderwijs voor iedereen als belangrijk middel. Hij ontwierp daartoe een nieuw onderwijssysteem. Het was gebaseerd op aanschouwelijk onderwijs om de mens de wereld om zich heen te leren kennen. Opmerkelijk is, dat Comenius daardoor bekendheid heeft gekregen als pedagoog en didacticus terwijl het onderwijs slechts een middel, zij het een belangrijk middel, tot zijn hooggestemde doel was. Hetzelfde geldt ook voor, onder meer, zijn ideeën met betrekking tot een "Rechtbank voor de vrede", waarin we de gedachte van een internationaal gerechtshof herkennen, een wereldraad van kerken, een internationale taal om mensen beter te laten communiceren alsmede zijn gedachte aan een wereldregering, waarbij we in onze tijd denken aan een instelling als de Verenigde Naties.

Het moge duidelijk zijn, dat Comenius voldoende inspiratie biedt voor de Comenius Stichting om jaarlijks een Comeniusdag in Naarden te organiseren.

Op 15 november van dit jaar is het 325 jaargeleden dat Comenius is overleden en in Naarden zijn laatste rustplaats heeft gevonden. Zijn graf was tijdens de communistische overheersing van zijn vroegere vaderland een bedevaartsplaats voor naar vrijheid hunkerende mensen. Het is ook thans nog voor burgers uit Tsjechië en Slowakije een plaats om de vrijheid te gedenken.

De datum 11 november valt toevallig samen met de wapenstilstandsdag van de eerste wereldoorlog.

Comité van Aanbeveling:
Voorzitter:
Mr J.A.N. Palyz
Leden:
Jhr Mr D.J. de Geer
Z.E. Dr Jaroslav Mihule
Z.E. Stefan Palany
Mr B.J. Asscher
Dr J.C.M. Hovers
Dr B. Knapen
Mw Dr Rita Kohnstamm
Dhr A.H. Land
Dhr Thijs van Leer
Dr Mr G.J. Leibrandt
Ds N.M.A. ter Linden

Raad van Advies:
Mw Drs L. de Court, Onderwater-
Twijnsira Ph.D.
Mw Prof. Dr M.E.H.N. Mout
Dr R.M. Neye
Dhr G. Schoemaker
Mw Drs P. van 't Hof

ABN AMRO nr.
55 40 85 216

Postbank
2326180
t.n.v. Comenius Stichting
te Naarden

COMENIUS STICHTING

"Wij zijn allen mensen van één wereld"

In 1945, 50 jaar geleden, werden de Verenigde Naties opgericht. De Verenigde Naties hebben voorts het jaar 1995 uitgeroepen tot "V.N. - Jaar voor tolerantie".

Een en ander heeft ertoe geleid, dat de Comenius Stichting voor de eerste Comeniusdag een programma heeft samengesteld, dat bestaat uit voordrachten door twee sprekers omlijst door muziek uit het land van Comenius.

Twee prominente sprekers hebben zich bereid verklaard tijdens de bijeenkomst op 11 november het woord te voeren.

De heer H.J.A. Hofland, journalist, zal spreken over "De crisis van de verdraagzaamheid";

De heer Prof. Dr. P.H. Kooijmans, hoogleraar te Leiden en oud-Minister van Buitenlandse Zaken heeft als onderwerp: "Wereldbestuur of wereldanarchie?"

Muziek zal ten gehore worden gebracht door het *Prague Baroque Trombone Trio*, *Vladislav Korduka* met medewerking van de Tsjechische organist Prof. Karel Hron.

De toegangsprijs voor de Comeniusdag 1995 bedraagt f. 35,-;
studenten en scholieren betalen f. 15,-.

U kunt uw wensen kenbaar maken door onderstaand formulier in te vullen.

Voor de goede orde vermelden wij, dat diegenen die de stichting reeds in een vroeg stadium financieel hebben gesteund tot 1 september jl. een voorkeursbehandeling hebben genoten bij het bestellen van plaatsbewijzen.

De resterende plaatsen worden naar volgorde van binnenkomst van aanvragen toegewezen.

De Comeniusdag 1995 wordt mogelijk gemaakt door donaties van particulieren terwijl daarnaast financiële steun wordt verkregen van onder meer de Stichting VSB Fonds, de Stichting Prins Bernhard Fonds, de Nationale Unesco Commissie, Wolters Kluwer, Hagemeyer NV, Stork NV, ABN Amro Bank, Schuitema NV en Deloitte & Touche.

Ondergetekende,

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Bestelt: .....kaart(en) à f. 35,- f .....
.....kaart(en) voor scholieren/studenten à f. 15,- f .....
totaalbedrag f. ....

Het verschuldigde bedrag zal worden gestort op: - bankrekening 55 40 85 216
- postgirorekening 23 26 180
t.n.v. Comenius Stichting, Naarden

Datum,.....

Handtekening: .....

Wij verzoeken U dit formulier te zenden aan: Comenius Stichting, Postbus 5810, 1410 GA Naarden

CSAD BUS Usti nad Orlici Hoek van Holland, Den Haag, Rotterdam, Breda
 Tilburg, Eindhoven, Venlo
 Tel.: 00422 465 2021

Ticket sale: CK NOVA CSAD BUS Usti nad Orlici Tel.: 0042 4656223 (booking)
 or in the bus

		Den Haag CS	Rotterdam CS	Price in fl. Single	Price in fl. Return
From NL	Saturday	1:05 p.m.	1:35 p.m.	140,-*	
↓					
To Prague		Florenc BS	Florenc BS		
	Sunday	5:35 a.m.	5:35 a.m.		

		Florenc BS	Florenc BS	Price in Kc Single	Price in Kc Return
From Prague	Thursday	5:00 p.m.	5:00 p.m.	1150,-*	2150,-*
↓					
To NL		RotterdamCS	Den Haag CS		
	Friday	8:55 a.m.	9:40 a.m.		

* Children 4-12 years old ½ price
 Students 10% discount
 Olders over 60 10% discount

FTL Prostejov Amsterdam, Utrecht, Enschede
 Tel.:0042508 229 11

Ticket Sale: TAD Touring Cars, Enschede, Tel.:053 323355
 Autoturist Praha, Londynska 62, Tel.00422-255447, 253783

		Amsterdam Prins Henrikd	Utrecht CS	Price in fl. Single	Price in fl. Return
From NL	Tuesday	9:00 p.m.	10:00 p.m.	117,-*	210,-*
↓					
To Prague		Florenc, Tip Tours	Florenc, Tip Tours		
	Wednesday	12:40 p.m.	12:40 p.m.		

		Florenc, Tip Tours	Florenc, Tip Tours	Price in Kc Single	Price in Kc Return
From Prague	Monday	6:30 p.m.	6:30 p.m.		
↓					
To NL		Utrecht CS	Amsterdam Prins Henrikd		
	Tuesday	9:10 a.m.	10:10 a.m.		

*Price including 10% discount for students
 Children up to the age of 14 years ½ price

Bohemia Euroexpress International Rotterdam, Amsterdam, Utrecht, Arnhem
Tel.:00422 747963

Ticket Sale: OAD Reizen, Burg. v.d. Borchstraat 2, Holten, Tel.: 05483 77744 NL
CK Bohemia Tour, Zlatnicka 7, Praha 1, Tel.:00422 232 38 77, 232 39 89

		Rotterdam CS Conradstraat	Amsterdam Amstel BS	Utrecht CS	Price Single	Price Return
From NL	Monday Friday	7:00 p.m.	8:30 p.m.	9:15 p.m.	fl.135.*	fl.225.-*
↓		Florenc Station	Florenc Station	Florenc Station		
To Prague	Tuesday Saturday	11:30 a.m.	11:30 a.m.	11:30 a.m.		

From Prague		Florenc Station	Florenc Station	Price in Kc Single	Price Return
	Thursday Sunday	5:30 p.m.	5:30 p.m.	1200.-*	2250.-*
↓					
To NL		Utrecht	Rotterdam		
	Friday Monday	7:30 a.m	9:45 a.m.		

*Children 4-12 years old ½ price; Students under 26 years & elders above 60 years 10% discount

CK Tempo Blansko Amsterdam, Utrecht, Eindhoven
Tel.: 0042 5062130

Ticket sale: Alpha Tours, Hemmerburf, Tel.: 022842424 NL
Autoturist Praha, Londynska 62, Tel.00422-255447, 253783

		Amstredam Prins Henrikd.	Utrecht Central Station	Price (in fl.) Single	Price (in fl.) Return
From NL	Sunday	2:45 p.m.	3:45 p.m.	98.-*	186.-*
↓					
To Prague		Florenc Station	Florenc Station		
	Monday	6:30 a.m	6:30 a.m		

		Florenc Station	Florenc Station	Price (in Kc) Single	Price (in Kc) Return
From Prague	Friday	8:00 p.m.	8:00 p.m.	1290.-*	2430.-*
↓					
To NL		Utrecht Central Station	Amstredam Prins Henrikd.		
	Saturday	10:45 a.m.	11:45 a.m.		

*Children 4-12 years old ½ price